

Існують перешкоди, які можуть заважати гармонійному протіканню процесу пізнання, а саме:

✓ Мотивація викладача. Науковці дійшли висновку, що неможливо передати те, чого сам не маєш. Отже, створення мотивації у студентів вимагає віри викладача в себе, безперервного пошуку у галузі своїх досліджень, тобто власної мотивації.

✓ Категоріальний апарат викладача і студента суттєво відрізняються за своїм змістом, сприйняттям, глибиною і складністю, що в свою чергу створює бар'єри у спілкуванні і знижує мотивацію.

✓ Часткове надання інформації може призвести до нерозуміння цілого, відсутності творчого мислення і неможливості подальшого відтворення інформації студентами.

✓ Бар'єри сприйняття студентом інформації, через наявність стереотипів та ситуаційних проблем.

Незважаючи на наявність різних концептуальних підходів до розгляду сутності мотивації, безперечними є наступні висновки: а) необхідність цілеспрямованого впливу на мотивацію навчання студентів з боку педагогів; б) урахування особливостей мотиваційної сфери тих, хто навчається; в) створення на певному етапі навчання умов для переведення зовнішньої мотивації у внутрішню.

*Д. В. Малащук, канд. екон. наук, доц.,
кафедра міжнародних фінансів*

ЛЮДИНА — ГОЛОВНА РУШІЙНА СИЛА ЕКОНОМІЧНОГО ПРОГРЕСУ

Економічний і соціальний розвиток України у XXI столітті прямо пов'язаний із розвитком людського потенціалу та ступенем його використання, оскільки у постіндустріальному суспільстві (до якого ми прагнемо ввійти, щоб не опинитись на периферії глобального розвитку) першочергову роль відіграє людський фактор.

Ще у XVIII ст. відомий український філософ Григорій Сковорода звертав увагу на те, що історія людського розвитку переконливо свідчить: в усіх «країнах і в усі часи вузлом, центром чи кінцем подій чи то у сфері духовного життя, чи в практичній діяльності завжди була людина».

Саме з розуміння того, що люди і їх розвиток є найважливішою сферою суспільного прогресу, в Україні пора розпочинати будувати нову модель соціального розвитку, змінюючи старе гасло останнього десятиріччя «добробут для обраних» на більш гуманне — «добробут для більшості». Оскільки людина — це альфа й омега розвитку суспільства, то тільки достойні соціально-економічні умови життя людей можуть створити основу конкурентоздатності держави. Цю аксіому підтверджує розвиток розвинених демократичних суспільств, до рівня яких намагається наблизитися і Україна.

Одним з важливих орієнтирів соціальної стратегії має бути стимулювання мотивації економічної активності людини, створення умов для прояву її ініціативи, енергії та здібностей, можливості своєю працею забезпечити гідний рівень життя. Реформи можуть остаточно перемогти тільки в рамках суспільства, орієнтованого на солідарність та продуктивну працю. Тому одним із пріоритетних завдань подальшого реформування соціальної сфери в Україні повинно стати стимулювання висококваліфікованої праці та забезпечення її суб'єктам високого статусу в новій соціальній структурі.

У період реформ відбулося формування принципово нової ролі заробітної плати. Через низку причин економіці було нав'язано знецінення робочої сили. Праця стала одним із самих дешевих виробничих ресурсів. Це об'єктивно призводить до «втечі умів», згорання наукомістких виробництв, ліквідації стимулів для підвищення технічного рівня виробництва, впровадження на ньому трудозберігаючих технологій. Низька зарплата сприяє посиленню соціальної напруги, зростає споживчий попит, суттєво обмежує участь широких прошарків населення у приватизації.

Зниження рівня життя населення, зменшення вартості робочої сили — це проблема не тільки бідних, скільки питання стійкого розвитку українського суспільства. Скорочення розриву між реальною вартістю робочої сили та рівнем заробітної плати є неодмінною умовою збереження людського капіталу і конкурентоспроможності економіки. Слід визнати, що економіка зростання не може успішно розвиватися без якісного людського капіталу, який за будь-якого економічного ладу є набагато важливішим за фінансовий. Адже та країна, яка підтримує свою економіку, перш за все, за рахунок дешевої робочої сили приречена бути аутсайдером і, більш того, вона буде деградувати.

Масштаби відтоку високоосвічених працівників і перспективної молоді набувають ознак загрозливого характеру — країна

втрачає найконкурентоспроможніший трудовий потенціал і перетворюється в регіон відтворення людського потенціалу для світової економіки, але за рахунок українських платників податків. За різними оцінками, в трудовій міграції на сьогодні перебуває понад 3 млн осіб з України.

Відплив наукових кадрів з України, в тому числі й з інших країн СНД до США є потужним фактором забезпечення американського пріоритету в наукових дослідженнях за багатьма напрямками, який створює водночас великий дефіцит науково-технічних кадрів у країнах їхнього походження. Експорт основного ресурсу будь-якої нації — людей з високим інтелектуальним рівнем розвитку — це край, до якого може дійти держава. Що чекатиме українську націю у майбутньому в такому разі? Україна може мати дуже серйозні обмеження щодо перспектив забезпечення стабільного економічного зростання в довгостроковому відношенні, якщо, принаймні, в найближчі 5 років не створить пристойних умов соціально-економічного життя людини й не поліпшить соціальну структуру українського суспільства.

*Ю. О. Матвієнко, асист.,
кафедра педагогіки та психології*

ІННОВАЦІЇ У НАВЧАННІ ЯК СКЛАДОВА ЧАСТИНА «ІДЕАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ»

В останні роки перед вищою освітою стоїть задача переходу до формування спеціалістів-професіоналів, які б поєднували глибокі фундаментальні знання і всебічну практичну підготовку. Тому сьогодні особливого значення набуває удосконалення підготовки випускників університетів у зв'язку із їх майбутньою багатофункціональною діяльністю, яка б дозволяла успішно приймати участь у виробництві, науці, освіті, в духовному житті суспільства.

Одним з важливих напрямків діяльності університетів являється якісна професійна підготовка випускників до обраної майбутньої діяльності. Це підвищує відповідальність університетів у реалізації нового, більш ширшого підходу до навчання, виховання, розвитку студентів і вимагає розробки системної концепції університетської освіти. Така концепція повинна бути основана